

Український державний університет залізничного транспорту

Кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

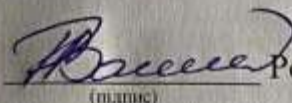
НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Пояснювальна записка і розрахунки

до кваліфікаційної роботи

МРЕ.284.01.06 ПЗ

Розробив: студент 2 курсу, групи 219-П-Д23
спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля»
(роботу виконано самостійно, відповідно до
принципів академічної доброчесності)

Роман ВАКУЛЕНКО
(підпис)

Керівник: професор, д-р екон. наук
Володимир ДИКАНЬ

Рецензент: професор, д-р екон. наук
Олена КІРДІНА

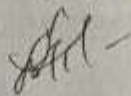
2025

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний
Кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом
Рівень вищої освіти: магістр
Спеціальність: 076 «Підприємництво та торгівля»
Освітня програма: «Підприємництво»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,
професор, д-р екон. наук

Володимир ДИКАНЬ

« ___ » _____ 2025 р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**
Вакуленку Роману Григоровичу

- 1 Тема «Напрями удосконалення механізму розвитку економічної безпеки підприємства в сучасних умовах господарювання»
керівник Дикань Володимир Леонідович, д-р екон. наук, професор
затверджені розпорядженням по економічному факультету
від «21» жовтня 2024 року № 23/24
- 2 Строк подання студентом закінченої роботи «01» січня 2025 року
- 3 Вихідні дані: Баланс (форма № 1) ТОВ «Мартенсит+» за 2019-2023 рр.
Звіт про фінансові результати (форма № 2) ТОВ «Мартенсит+» за 2019-2023 рр.
Звіт з праці ТОВ «Мартенсит+» за 2019-2023 рр.
Звіт про наявність та рух основних засобів ТОВ «Мартенсит+» за 2019-2023 рр.
Звіт про рух грошових коштів ТОВ «Мартенсит+» за 2019-2023 рр.
Звіт про наявність та рух трудових ресурсів, структура працівників ТОВ «Мартенсит+» за 2019-2023 рр.
- Науково-методична література
Статистична інформація
Періодичні видання
- 4 Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):
  - 1 Теоретична сутність економічної безпеки підприємств
  - 2 Аналіз господарської діяльності ТОВ «Мартенсит+»

- 3 Методичні підходи щодо удосконалення механізмів розвитку економічної безпеки
- 5 Перелік графічного матеріалу
- 1 Мета, завдання, предмет та об'єкт кваліфікаційної роботи
- 2 Взаємозв'язок між стратегічними економічними інтересами підприємства та його економічною безпекою
- 3 Складові економічної безпеки підприємств
- 4 Суб'єкти економічної стійкості підприємств
- 5-8 Аналіз господарської діяльності ТОВ «Мартенсит+» за 2019-2023
- 9 Прибутки та збитки фірми в умовах невизначеності та при наявності даних
- 10 Методи управління ризиками
- 11 Ідентифікація загроз економічній й безпеці ТОВ «Мартенсит+»
- 12 Система управління операційними ризиками ТОВ «Мартенсит+»
- 13 Модель автоматизованої системи управління ризиками підприємства

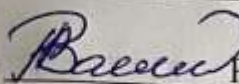
6 Консультанти окремих розділів

Розділ	Прізвище, ініціали, посада та науковий ступінь консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7 Дата видачі завдання «01» жовтня 2024 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів	Строк виконання етапів	Примітка
1 Теоретична сутність економічної безпеки підприємств	22.10.2024	викон.
2 Аналіз господарської діяльності ТОВ «Мартенсит+»	01.11.2024	викон.
3 Методичні підходи щодо удосконалення механізмів розвитку економічної безпеки	16.11.20234	викон.
Висновки	12.12.2024	викон.
Графічна частина	25.12.2024	викон.

Студент Роман ВАКУЛЕНКО

Керівник Володимир ДИКАНЬ

Зміст

Вступ	6
1 Теоретична сутність економічної безпеки підприємств	11
1.1 Поняття економічної безпеки підприємств	11
1.2 Структура економічної безпеки підприємств	21
1.3 Системи економічної безпеки підприємств	29
Висновки до розділу 1	39
2 Аналіз господарської діяльності ТОВ «Мартенсит+»	40
2.1 Загальна характеристика товариства	40
2.2 Аналіз обсягів реалізації продукції підприємством	41
2.3 Аналіз стану основних засобів підприємства	43
2.4 Аналіз ефективності використання трудових ресурсів підприємства	53
2.5 Аналіз витрат основної діяльності підприємства	58
2.6 Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	62
Висновки до розділу 2	69
3 Методичні підходи щодо удосконалення механізмів розвитку економічної безпеки	72
3.1 Особливості систем управління ризиками на підприємстві	72
3.2 Розвиток методів управління ризиками через цільові програми управління ризиками	83

<i>МРЕ. 284.01.06 ПЗ</i>									
Змн.	Арк.	№ док-м.	Підпис	Дата	Напрями удосконалення механізму розвитку економічної безпеки підприємства в сучасних умовах господарювання	Лист.	Арк.	Аркшліб.	
		Вакваленко	<i>Ваквал</i>					4	114
		Ликань	<i>Ликань</i>						
		Назаренко	<i>Назаренко</i>	02.01.25					
		Ликань							
<i>УкрДУЗТ</i>									

Висновки до розділу 3	101
Висновки	103
Список використаних джерел	107

					<i>МРЕ. 284. 01.06 ПЗ</i>	Арк.
						5
<i>Змн.</i>	<i>Арк.</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дат</i>		

АНОТАЦІЯ

Дана кваліфікаційна робота включає в себе 13 слайдів презентації, 114 аркушів пояснювальної записки формату А4, що включає 23 рисунків, 17 таблиць, 78 літературних джерел.

Ключові слова: ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА, НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ, РИЗИК, ЗАГРОЗИ, СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ, МЕТОДИ, ПРОГРАМИ .

Об'єктом дослідження є процес управління економікою безпекою підприємства.

Метою дослідження є комплексне дослідження сутності та змісту економічної безпеки підприємств, розкриття ризиків та методів управління ними.

У кваліфікаційній роботі сформуванні концептуальні положення забезпечення безпеки підприємств в сучасних умовах господарювання шляхом управління ризиками.

Розроблені методичні рекомендації спрямовані на управління ризиками, що дозволить підвищити безпеку підприємства.

Сформовано механізм економічної безпеки підприємства, визначено ризики та надані пропозиції щодо формування системи управління ними в контексті забезпечення економічної безпеки підприємства.

Досліджено особливості управління ризиками підприємства з метою забезпечення його економічної безпеки.

ABSTRACT

This qualification work includes 13 presentation slides, 114 sheets of explanatory notes in A4 format, including 23 figures, 17 tables, 78 literary sources.

Keywords: ECONOMIC SECURITY, UNCERTAINTY, RISK, THREATS, MANAGEMENT SYSTEMS, METHODS, PROGRAMS.

The object of the study is the process of managing the economic security of an enterprise.

The purpose of the study is a comprehensive study of the essence and content of the economic security of enterprises, the disclosure of risks and methods of managing them.

The qualification work forms conceptual provisions for ensuring the security of enterprises in modern business conditions through risk management.

Methodological recommendations developed aimed at risk management, which will allow to increase the safety of the enterprise.

A mechanism for the economic security of the enterprise formed, risks identified and proposals made for the formation of a system for managing them in the context of ensuring the economic security of the enterprise.

The features of enterprise risk management are investigated in order to ensure its economic security.

Список використаних джерел

- 1 Господарський кодекс України: офіц. текст: станом на 16.01.2003 р. – Х.: Одіссей, 2007. – 240 с.
- 2 Про господарські товариства України : закон України: [офіц. текст : станом на 17 жовт. 2010 р.]. URL: http://maur-sevastopol.narod.ru/e_katalog/p08_44.pdf.
- 3 Про підприємництво: закон України [офіц. текст станом 5 квітня 2015 року N 273/96-ВР]. Відомості Верховної Ради. 1991. № 14. стаття 168. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/698-12>
- 4 Амосов О.Ю. Фінансова безпека підприємства в сучасних економічних умовах: теоретичний аспект. *Проблеми економіки*. 2011. №4. С. 76-80.
- 5 Андрушків Б.М., Малюта Л.Я., Погайдак О.Б. Адаптивна структурно-компонентна модель забезпечення економічної безпеки підприємства. *Економічний аналіз*. 2016. Том 25. № 2. С. 42-50.
- 6 Ареф'єва О.В., Кузенко Т.Б. Планування економічної безпеки підприємств. Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 170 с.
- 7 Бабіна Н. О., Зачосова Н. В. Економіко-фінансова безпека підприємств України як елемент фінансової безпеки держави в контексті інтеграційних процесів. *Управлінський аспект забезпечення фінансової безпеки України : колективна монографія / за ред. О. В. Черевка*. Черкаси : Видавець Ю. А. Чабаненко, 2018. –С. 185-206.
- 8 Бабінська С.Я. Обліково-аналітична інформація – важливий елемент інформаційного забезпечення фінансово-господарської діяльності підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 5 (16). С. 340-344.
- 9 Ботьботенко І.В. Принципи організації системи економічної безпеки суб'єктів аудиторської діяльності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. Економічні науки*. 2014. Вип. 5, ч. 2. С. 36-40.

10Вакуленко Р. Шляхи забезпечення економічної безпеки підприємства: тези доповідей. Матеріали 84-ї студентської науково-технічної конференції (11 - 14 грудня 2023р. м. Харків). Харків: УкрДУЗТ. 2023. С. 404.

11Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення : монографія. Львів: Арал, 2008. 384с.

12Великий тлумачний словник сучасної української мови / за ред. В.Т. Бусе. Київ : Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.

13Гбур З.В. Державне управління економічною безпекою України: теорія та практика : монографія. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня "Рута"», 2018. 408 с.

14Давиденко С.В., Єгорова О.О., Приходько В.П. Економіка та економічна безпека держави. Теорія і практика / ред.-упоряд.: Приходько В.П., Єгорова О.О. Ужгород : РІК-У, 2017. 383 с.

15Державна служба статистики України : сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

16Дикань В.Л., Кірдіна О.Г. Сутнісні аспекти конкурентоспроможності національної економіки. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2009. № 28. С. 13-20.

17Дикань В. Л. Товарознавство та комерційна діяльність: підручник / В. Л. Дикань та ін.; за ред. В. Л. Дикань. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 362 с.

18Дикань В. Л., Воловельська І. В. Інноваційні стратегії підприємств: проблеми, шляхи вирішення. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 67. С. 9–17.

19Дикань В. Л., Воловельська І. В., Маковоз О. В. Економічна безпека підприємства: навч. Посібник. Х.: УкрДАЗТ, 2011. 243 с.

20 Дикань В. Л., Єлагін Ю .В., Сухорукова Т. Г. Економіка праці на підприємствах залізничного транспорту: підручник. Х.: УкрДАЗТ, 2012. 275 с.

21Дикань В. Л., Козинець А. С., Чупир Т. Я. Економічний аналіз ефективності діяльності залізниці: навчальний посібник. Харків, 2004. 161 с.

22Дикань В. Л., Корінь М. В. Державне регулювання промислового

розвитку України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 61. С. 9-19.

23 Дикань В. Л., Маслова В.О. Організація виробництва: навчальний посібник. Харків, УкрДАЗТ, 2013. 422 с.

24 Дикань В.Л., Воловельська І.В. Концептуальні підходи до забезпечення економічної безпеки підприємства. *Вісник економіки транспорту та промисловості*. 2018. №64. С.1-18

25 Дикань В.Л., Островерх Г.Є. Удосконалення механізмів державного управління розвитком залізничної галузі України у євроінтеграційному просторі. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 62. С. 11–19.

26 Дикань В.Л., Толстова А.В. Розвиток економіки України на основі принципу рівноправності відносин держави, бізнесу та суспільства. *Вісник економіки транспорту та промисловості*. 2018. № 63. С. 9-19.

27 Дикань, В. Л., Воловельська І.В., Каличева Н.Є. Економіка підприємства: конспект лекцій. Ч. 1. Харків : УкрДУЗТ, 2021. 55 с.

28 Дикань, В. Л., Воловельська І.В., Каличева Н.Є. Економіка підприємства: конспект лекцій. Ч. 2. Харків : УкрДУЗТ, 2021. 45 с.

29 Дикань, В. Л., Воловельська І.В., Каличева Н.Є. Економіка підприємства: конспект лекцій. Ч. 3. Харків : УкрДУЗТ, 2021. 49 с.

30 Дикань, В. Л., Воловельська І.В., Каличева Н.Є. Економіка підприємства: конспект лекцій. Ч. 4. Харків : УкрДУЗТ, 2022. 50 с.

31 Дідик А.М. Економічна безпека підприємства : підручник. Львів : Львівська політехніка, 2019. 624 с.

32 ДСТУ ISO 900: 2007. Системи управління якістю. [Чинний від 2008-01-01]. Київ, 2008. 35 с. (Основні положення та словник термінів).

33 Дуб Б.С. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємства: сутність, структура, значення. Формування ефективної моделі розвитку підприємства в умовах ринкової економіки : тези IV Міжнар. науково-практ. конференції (24-25 лист. 2016 р.), Житомир : ЖДТУ. 2016. С. 63-65.

34Дуброва О.С. Сучасний погляд на ризик-менеджмент як важливу складову системи управління підприємством. Стратегія економічного розвитку України. 2002. Вип. 1 (8). С. 446-452.

35Економічна безпека : підручник / авт. кол. ; за ред. О.Б. Жихор, О.І. Барановського. Київ : УБС НБУ, 2015. 467 с.

36 Економічна безпека підприємства : навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей ВНЗ. / В.Л. Дикань, І.В. Воловельська, О.В. Маковоз. Х.: УкрДАЗТ, 2011. 270 с.

37Економічна безпека та фінансові розслідування: концепти, прагматика, інструментарій забезпечення / Васильців Т.Г., Лупак Р.Л., Зайченко В.В. [та ін.]; за заг. ред. О.І. Вівчар. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 394 с.

38Економічна безпека України в умовах довготривалої війни. URL: <https://niss.gov.ua/publikatsiyi/analitichni-dopovidi/ekonomichna-bezpeka-ukrayiny-v-umovakh-dovhotryvaloyi-viyny>

39Економічна діагностика: підручник / В. Л. Дикань, І. В. Токмакова, В. О. Овчиннікова, М. В. Корінь, А. В. Толстова. Харків: УкрДУЗТ, 2022. 285 с.

40Економічна енциклопедія : в 3-х томах / за ред. Л. І. Молдована. Київ : Видавничий центр «Академія», 2000. Т. 1. 864 с.

41Живко З.Б. Механізм управління системою економічної безпеки підприємства. Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Економіка. 2014. Вип. 3 (44). С. 37-42.

42Живко З.Б. Системний підхід до управлінського процесу підприємства: інформаційні технології та взаємодія підсистем безпеки. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Сер. Економічна. 2013. Вип. 1. С. 230-237.

43Забезпечення конкурентоспроможності підприємств: підручник / В. Л. Дикань, Ю. Т. Боровик, О. М. Полякова, Ю. М. Уткіна. Харків: УкрДАЗТ, 2012. 415 с.

44Зайченко К. С., Діма Н. І. Економічна безпека підприємства: сутність та роль. *Ефективна економіка*. 2021. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8900>

45Ібрагімов Е.Е. Принципи побудови системи економічної безпеки підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 6. С. 330-333.

46Клопов І.О. Управління економічною безпекою промислового підприємства URL: http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2011/eco_2011_1/2011_1/043-52.pdf.

47Коваленко О.В. Підходи до визначення поняття економічної безпеки підприємства. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2016. Вип. 1 (01). С. 65-72.

48Копитко М.І. Комплексне забезпечення економічної безпеки підприємства (на матеріалах підприємств транспортного машинобудування) : дис. ... д-ра екон. наук ; 21.04.02 / ВНЗ «Університет економіки і права «КРОК». Київ, 2015. 478 с.

49Корчевська Л.О. Система принципів забезпечення економічної безпеки підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012. № 38. С. 44-49.

50Ліпкан В., Максименко Ю. Націобезпекознавство: проблеми формування категорійно-понятійного апарату. *Підприємництво, господарство і право*. 2011. № 8. С. 7-11.

51Логутова Т.Г., Нагаєвський Д.І. Економічна безпека підприємства: сутність, завдання та методи забезпечення. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2011. Т. 2. С.204-207.

52Лойко В.В. Загрози економічній безпеці промислового підприємства промислового підприємства: сутність та класифікація. *Ефективна економіка*. 2015. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>.

53Мандич О.В., Науменко А.О., Устік Т.В., Колодненко Н.В. Реінжиніринг бізнес-проектів: організаційні, управлінські та фінансові аспекти. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Т.7. № 2. С. 53–59.

54Марина А.С., Єланська Н.О., Петренко М.А. Механізм забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 19. С. 495-500.

55Мельник О.О. Дослідження сучасних тенденцій та визначення методологічних основ забезпечення економічної безпеки підприємства. *Економіка розвитку*. 2011. №3. С 115-119.

56Нехай В. А., Нехай В. В. Інформаційна безпека як складова економічної безпеки підприємств. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2017. Вип. 24(2). С. 137-140. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2017_24\(2\)__30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2017_24(2)__30).

57Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків / Л.І. Донець, О.В. Шепеленко, С.М. Баранцева та ін. ; за ред. Л.І. Донець. Київ : ЦУЛ, 2012. 472 с.

58Олешко Т.І., Пазюра Я.В. Формування системи забезпечення економічної безпеки на підприємстві. *Науковий Вісник Донбаської державної машинобудівної академії*. 2017. № 3(24Е). С. 127-132.

59Орлик О.В. Аналіз факторів впливу на економічну безпеку підприємств та методи захисту від загроз і нейтралізації їх наслідків. Тренди та інновації в сучасній економіці : колективна монографія / за заг. ред. О.С. Іванілова. Харків: ХНУБА, 2015. С. 154-165.

60Петрина О.Б. Передумови формування та зміст економічної безпеки підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. Вип. 20.3. С. 206-216.

61Пономаренко В.С., Кавун С.В. Концептуальні основи економічної безпеки : монографія. Харків : Видавництво ХНЕУ, 2008. 256 с.

62Посібник з моніторингу та оцінювання програм регіонального розвитку / Лендбел М., Винницький Б., Ратейчак Ю., Санжаровський І. За ред. Санжаровського І., Полянського Ю. Київ : К.І.С., 2007. 80 с.

63 Птащенко Л.О. Стратегічне та інноваційне забезпечення розвитку системи економічної безпеки підприємства : навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 2018. 320 с.

64 Редьква О.З., Башинська М.І. Основні форми і методи забезпечення економічної безпеки машинобудівного комплексу. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 13. С. 184-188.

65 Словник іншомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання / Бирик С.П., Сьота Г.М. ; за ред. С.Я. Єрмоленко. Харків : Фоліо, 2005. 623 с.

66 Соломіна Г.В., Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємництва : навч. посіб. Дніпро : ДДУВС, 2018. 234 с.

67 Сороківська О.А. Інноваційні напрями підвищення економічної безпеки підприємств малого бізнесу в умовах конфліктних ситуацій : дис. ... д-ра економ. наук : 08.00.04 / Терноп. нац. ун-т імені Івана Пулюя. Тернопіль, 2016. 488 с.

68 Станкевич Н.А. Сутність економічної безпеки підприємства / Н.А. Станкевич, О.О. Карплюк // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Формування ефективної моделі розвитку підприємства в умовах ринкової економіки». Житомир : ЖДТУ, 2016. С. 207-208.

69 Управління бізнесом: підручник / Дикань В.Л., Панченко С.В., Маслова В.О., Воловельська І.В. Х.: УкрДАЗТ, 2017. 315 с.

70 Філософський енциклопедичний словник / за ред. В.І. Шинкарук. Київ : Абрис. 2002. С. 519.

71 Фоміна М. В. Проблеми економічно безпечного розвитку підприємств: теорія і практика : монографія. Донецьк : Донец. держ. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, 2005. 141 с.

72 Франчук В.І. Особливості організації системи економічної безпеки вітчизняних акціонерних товариств в умовах трансформаційної економіки : монографія. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2010. 440 с.

73 Швець І.Б. Економічна безпека в управлінні персоналом. *Наукові праці ДонНТУ. Серія: економічна*. 2009. Вип. №36-1. С. 179-184.

74 Шкарлет С.М. Формування економічної безпеки підприємств засобами активізації їх інноваційного розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук : 08.00.04. Київ, 2007. 24 с.

75 Щербина С. В. Державна політика у сфері забезпечення екологічної безпеки виробництва та реалізації агропродовольчої продукції. *Державне управління: теорія та практика*. 2013. № 2. С. 108-116. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2013_2_15.

76 UKRAINE. Third Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3). February 2022 – December 2023. February 2024, the World Bank, the Government of Ukraine, the European Union, the United Nations. URL : <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099021324115085807/pdf/P180....pdf>

77 Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» / укладачі : В. Л. Дикань, Н. Є. Каличева, І. Л. Назаренко - Харків: УкрДУЗТ, 2023. - 62 с.

78 Студентська навчальна звітність. Текстова частина (пояснювальна записка). Загальні вимоги до побудови, викладення та оформлення: методичний посібник з додержання вимог нормоконтролю у студентській навчальній звітності /Козар Л.М. [та ін.]; за заг. ред. Л.М. Козара. Х.: УкрДУЗТ, 2018. 54 с.